

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

**DĖL LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS VARTOJIMO IR VERTĖJŲ PASLAUGŲ TEIKIMO
2005–2008 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2005 m. rugpjūčio 17 d. Nr. 896
Vilnius

Įgyvendindama Nacionalinės žmonių su negalia socialinės integracijos 2003–2012 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 7 d. nutarimu Nr. 850 (Žin., 2002, Nr. [57-2335](#)), įgyvendinimo priemonių 1.4 ir 6.3.1 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo 2005–2008 metų programą (pridedama).
2. Pavesti Lietuvos invalidų reikalų tarybai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės koordinuoti Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo 2005–2008 metų programos įgyvendinimą.

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

REMIGIJUS MOTUZAS

LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS VARTOJIMO IR VERTĖJŲ PASLAUGŲ TEIKIMO 2005–2008 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo 2005–2008 metų programa (toliau vadinama – ši Programa) skirta turintiems klausos sutrikimų asmenims (toliau vadinama – kurtieji), jų artimiesiems, specialistams (surdopedagogams, gestų kalbos vertėjams, socialiniams darbuotojams) ir kitiems visuomenės nariams.

2. Šios Programos atsakingi vykdytojai – Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, apskričių viršininkai. Šios Programos vykdymą koordinuoja Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

II. ESAMOS PADĖTIES ANALIZĖ

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 630 „Dėl kurčiųjų gestų kalbos pripažinimo gimtąja kalba“ (Žin., 1995, Nr. [38-948](#)) gestų kalba pripažinta kurčiųjų gimtąja kalba.

4. Lietuvos gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, 2001 metais Lietuvoje gyveno 8636 kurtieji, iš jų 7677 suaugusieji, turintys invalidumo grupes (I grupės – 700, II grupės – 4500, III grupės – 2400) ir 959 vaikai iki 15 metų (žr. lentelę).

Šie asmenys negali naudotis girdintiesiems prieinama informacija ir bendrauti su girdinčiais visuomenės nariais, nes techninėmis priemonėmis nepavyksta atkurti klausos, o neturintieji klausos sutrikimų nemoka lietuvių gestų kalbos. Tai lemia kurčiųjų socialinę atskirtį, menką išsilavinimą, menkas galimybes konkuruoti darbo rinkoje, nes kurtieji negali įprastomis sąlygomis įgyti profesijos, įsidarbinti ir dirbti, savarankiškai spręsti buitinių ir asmeninių problemų.

5. Tiriant lietuvių gestų kalbą, 1998-2004 metais parengtas ir išleistas 5 tomų Lietuvių gestų kalbos žodynas, į kurį sudėta ir aprašyta apie 3 tūkstančiai leksinių vienetų. Parengta įvairaus formato 10 teminių ir vienas aiškinamasis teminis lietuvių gestų kalbos žodynelis. Lietuvių gestų kalbą tiria, gramatikos studijas atlieka ir leksiką kaupia Surdologijos centras, kurį 1996 metais įsteigė Lietuvos kurčiųjų draugija. Lietuvių gestų kalbos tyrimai pradėti tik 1998 metais, todėl per maža gestų kalbos gramatikos mokymo patirties ir metodikų, trūksta šios srities specialistų. 2004 metais išleistas pirmasis lietuvių gestų kalbos vadovėlis „Lietuvių gestotyros pagrindai“. Šis vadovėlis turėtų palengvinti lietuvių gestų kalbos mokytojų darbą ir iš dalies patenkinti girdinčios visuomenės informavimo apie lietuvių gestų kalbą poreikį. Tačiau iki šiol atlikta palyginti nedaug lietuvių gestų kalbos gramatikos tyrimo, leksikos pavyzdžių norminimo ir sisteminimo darbų, t. y. aprašyta tik 3 tūkstančiai lietuvių gestų kalbos vienetų.

6. Lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos kurtiesiems ligi šiol sunkokai prieinamos. Socialinės apsaugos ir darbo ministro ir švietimo ir mokslo ministro 1998 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 740/93 (Žin., 1998, Nr. [47-1300](#)) patvirtinta Valstybinė gestų kalbos vartojimo programa, kurią įgyvendinant gestų kalbos vertimo paslaugų teikimą organizavo ir jas teikė Lietuvos kurčiųjų draugija. 2004 metų pradžioje veikė Vilniaus ir Kauno apskričių viršininkų įsteigti gestų kalbos vertėjų centrai, kurių specialistai teikė paslaugas Vilniaus ir Kauno apskrityse gyvenantiems kurtiesiems. Kad šių paslaugų teikimas būtų organizuojamas ir jos būtų teikiamos pagal gyvenamąją vietą (ypač kaimo vietovėse), 2004 metais gestų kalbos vertimo paslaugas pradėta organizuoti ir teikti Alytaus, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių, Telšių, Marijampolės, Tauragės, Utenos apskrityse. Be to, Klaipėdos ir Panevėžio apskričių viršininkai 2004 metais, o Šiaulių apskrities

viršininkas – 2005 metais įsteigė lietuvių gestų kalbos vertėjų centrus. Vertimo paslaugų kokybė nėra gera, nes dauguma gestų kalbos vertėjų – savamoksliai, neturintys aukštojo išsilavinimo, nėra mokęsi vertimo teorijos. Didžiuma šių specialistų yra augę kurčiųjų šeimose arba baigę gestų kalbos kursus. Nėra vertėjų, verčiančių į tarptautinę gestų kalbą, mokančių anglų, prancūzų, vokiečių, lietuvių gestų kalbas, neįteisinta ir neregamentuota gestų kalbos vertėjo specialybė.

LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS VERTIMO PASLAUGŲ TEIKIMAS KURTIESIEMS 2004 METAIS

Apskritis	Suaugusieji	Vaikai	Gestų kalbos vertėjų skaičius	Vienam gestų kalbos vertėjui tenkančių kurčiųjų skaičius
Alytaus	359	46	1	405
Kauno	1800	178	11	179
Klaipėdos	678	88	6	127
Marijampolės	294	41	1	335
Panevėžio	759	104	4	215
Šiaulių	759	115	5	154
Tauragės	267	57	2	162
Telšių	321	63	3	128
Utenos	403	50	1,5	302
Vilniaus	2037	217	19,5	115
Iš viso	7677	959	54	vidurkis 160

Šiuo metu lietuvių gestų kalbos vertėjais dirba 51 asmuo. Gestų kalbos vertimo paslaugų reikia kur kas daugiau negu siūloma: dabar vienam vertėjui vidutiniškai tenka aptarnauti 160 kurčiųjų. Tai riboja neįgaliųjų savarankiškumą ir mažina jų galimybes įgyti išsilavinimą bei profesiją, atitinkančius jų gebėjimus bei poreikius, įsidarbinti ir sėkmingai konkuruoti darbo rinkoje. Vertimo paslaugas kurtiesiems būtina plėtoti visose apskrityse (ypač Panevėžio, Klaipėdos ir Šiaulių apskrityse, kuriose gyvena daug kurčiųjų).

7. Yra 2 lietuvių gestų kalbos vartotojų grupės: pirmoji – asmenys, kurti nuo vaikystės, kuriems lietuvių gestų kalba yra pirmoji, jos pagrindu jie mokosi lietuvių kalbos; antroji – apkurtę asmenys, kurčiųjų artimieji, girdintys pedagogai, kiti specialistai, kurių pirmoji išmokta kalba yra lietuvių, jos pagrindu jie mokomi lietuvių gestų kalbos. Lietuvių gestų kalbos mokymo metodologija šioms grupėms skirtinga.

Ikimokyklinės ugdymo programas vykdančiose mokyklose 2003–2004 metais buvo ugdomi 76 kurti vaikai.

Specialiosiose mokyklose 2004 metais mokėsi 600 mokinių, jose dirbo 305 mokytojai. 2004 metais 414 kurčiųjų mokėsi bendrojo lavinimo mokyklų bendrojo ugdymo klasėse. Kurčiuosius ugdančių mokyklų, kurios vykdo pagrindinio arba vidurinio ugdymo programas, bendruosiuose ugdymo planuose numatytos lietuvių gestų kalbos pamokos, tačiau šiuo metu yra tik keletas mokytojų, kuriems lietuvių gestų kalba yra gimtoji. Nuo 2001 metų Vilniaus kurčiųjų internatinėje mokykloje mokiniai gali įgyti vidurinį išsilavinimą.

1998–2003 metais išleisti 3 vadovėliai, Surdologijos centras parengė 40 mokymo priemonių kompiuterinėse laikmenose, vaizdajuosčių ir spausdintų priemonių, skirtų kurtiesiems.

Lietuvoje 2003–2004 metais veikė 10 kurčiųjų ugdymo ir profesinio mokymo įstaigų, dešimtyje mokyklų veikė kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo klasės arba grupės. Veikia specializuotas Vilniaus kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų reabilitacinis profesinio mokymo centras. Jame rengiami 6 profesijų specialistai, veikia 14 grupių, dirba 42 mokytojai.

Vienuolikoje aukštųjų mokyklų mokosi 50 kurčiųjų. Kurtieji studentai studijuoja įvairiose šalies aukštosiose mokyklose, yra pasirinkę studijas pagal pomėgius ir mokosi skirtingų specialybių, tačiau vertimo paslaugų jie dar stokoja, nes stinga lietuvių gestų kalbos vertėjų.

Dauguma suaugusių kurčiųjų dėl diegtų iki 1991 metų mokymo metodų ir informacijos teikimo būdų nesugebėjo įgyti pagrindinio išsilavinimo, didžiuma yra įgiję tik pradinį išsilavinimą, kaimo vietovėse esama neraštingų.

Mokyklose, kuriose ugdomi kurtieji, nėra lietuvių gestų kalbos kabinetų, trūksta mokymo priemonių, mokytojų ir kitų specialistų (surdopedagogų, lietuvių gestų kalbos vertėjų, socialinių darbuotojų) kvalifikacija per menka, kad jie galėtų kurtiesiems teikti geros kokybės išsilavinimą, todėl didžiumos kurčiųjų išsilavinimas menkas.

8. Specialistų, dirbančių su kurčiaisiais, kvalifikacijos tobulinimas – svarbi geros kokybės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugų teikimo sąlyga. Kurčiųjų ugdymo specialistams (surdopedagogams) 1998–2004 metais surengta 15 lietuvių gestų kalbos mokymo kursų. 105 valandų per metus pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programą kasmet vykdo Pedagogų profesinės raidos centras kartu su Surdologijos centru.

Nuo 2002 metų pradėti rengti lietuvių gestų kalbos vertėjai Vilniaus kolegijoje. Šiuo metu joje studijuoja 23 būsimi lietuvių gestų kalbos vertėjai, kurie studijas baigs 2005 metais.

9. Šiuo metu savivaldybių globos ir rūpybos skyriuose, socialinių paslaugų įstaigose, greitosios medicinos pagalbos tarnybose, policijoje beveik nesama darbuotojų, mokančių lietuvių gestų kalbą. Esant kritinei situacijai, kurtiesiems be kitų asmenų tarpininkavimo nepavyksta gauti reikiamos pagalbos. Būtina šalies mastu, panaudojant visuomenės informavimo priemones, sudaryti sąlygas Lietuvos piliečiams mokytis lietuvių gestų kalbos.

10. Šiuo metu į lietuvių gestų kalbą verčiamos pavienės televizijos laidos. Austrijoje, Suomijoje, Olandijoje, Norvegijoje, Slovėnijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Jungtinėje Karalystėje, Estijoje, Latvijoje, Lenkijoje ir kitose Europos Sąjungos valstybėse, vadovaujantis Europos Tarybos 2003 m. rugsėjo 22 d. atlikto tyrimo rezultatais ir siekiant pagerinti visuomenės informavimo priemonių prieinamumą kurtiesiems, visuomeniniai transliuotojai skatinami teikti paslaugas gestų kalba ir tekstu.

11. Lietuvoje kurčiuosius vienija nevyriausybinių organizacijų, aktyviausios – Lietuvos kurčiųjų draugija, Lietuvos neprigirdinčiųjų asociacija, Lietuvos kurčius ir neprigirdinčius vaikus auginančių tėvų bendrija „Pagava“ ir Lietuvos kochlearinių implantų naudotojų asociacija.

III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

12. Šios Programos tikslai:

12.1. siekti kurčiuosius integruoti į visuomenę ir mažinti jų socialinę atskirtį;

12.2. turtinti gestų kalbos žodyną;

12.3. siekti, kad gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugos užtikrintų kurtiesiems lygiavertį bendradarbiavimą su girdinčiaisiais.

13. Šios Programos uždaviniai:

13.1. plėtoti lietuvių gestų kalbos tyrimą, leksikos ir gramatikos pavyzdžių kaupimą;

13.2. gerinti kurčiųjų švietimo paslaugų kokybę;

13.3 plėtoti lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugas kurtiesiems ir didinti šių paslaugų prieinamumą.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

14. Šios Programos įgyvendinimo veiksmingumas vertinamas pagal:

14.1. aprašytus ir sukauptus lietuvių gestų kalbos leksikos pavyzdžius, parengtus ir išleistus teminius lietuvių gestų kalbos žodynus, parengtus lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlius, specialias mokymo ir ugdymo priemones lietuvių gestų kalba;

14.2. mokytojų, tobulinusių lietuvių gestų kalbos įgūdžius, skaičių, įrengtų lietuvių gestų kalbos kabinetų kurčiųjų reabilitacijos centruose ir kurčiųjų mokyklose skaičių;

14.3. lietuvių gestų kalbos vertėjų, tobulinusių lietuvių gestų kalbos vertimo žinias, apmokytų kurčiųjų artimųjų, socialinių darbuotojų, greitosios pagalbos tarnybų darbuotojų, policijos pareigūnų, kitų specialistų skaičių;

14.4. profesionalių lietuvių gestų kalbos vertėjų, teikiančių lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugas kurtiesiems, skaičių;

14.5. apklausos būdu atliktus tyrimus, atsižvelgiant į tai, kiek asmenų virtualioje ir įprastoje aplinkoje mokosi lietuvių gestų kalbos, teikiamų kurtiesiems gestų kalbos paslaugų kokybę, leidžiančią šiems asmenims integruotis į socialinę aplinką.

V. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

15. Ši Programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Lietuvos invalidų reikalų tarybai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir apskričių viršininkams patvirtintų bendrųjų asignavimų.

16. Preliminarus lėšų poreikis šiai Programai įgyvendinti nurodytas priede.

VI. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

17. Numatomi tokie šios Programos įgyvendinimo rezultatai:

17.1. parengti ir išleisti aiškinamąjį lietuvių gestų kalbos žodyną (aprašyta 8000 lietuvių gestų kalbos leksikos vienetų), 8 teminius lietuvių gestų kalbos žodynus ir lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlį;

17.2. parengti 12 specialiųjų mokymo priemonių, 280 pedagogų, dirbančių su kurčiaisiais, tobulinti lietuvių gestų kalbos įgūdžius;

17.3. dukart per metus rengti lietuvių gestų kalbos kursus socialinių paslaugų įstaigose dirbantiems lietuvių gestų kalbos vertėjams;

17.4. įrengti kurčiųjų mokyklose ir reabilitacijos centruose 15 lietuvių gestų kalbos kabinetų suaugusiesiems mokytis, įrengti lietuvių gestų kalbos leksikos ir gramatikos tyrimo kabinetą;

17.5. parengti ir išleisti ugdymo priemonių lietuvių gestų kalba;

17.6. mokytis lietuvių gestų kalbos 200 girdinčių lietuvių gestų kalbos vartotojų – kurčiųjų artimųjų, socialinių darbuotojų, greitosios medicinos pagalbos tarnybų darbuotojų, policijos pareigūnų, kitų specialistų;

17.7. sukurti virtualią lietuvių gestų kalbos mokyklą (parengti lietuvių gestų kalbos pagrindų vizualinę mokymo programą), kuri bus prieinama internetu visiems vartotojams nuo 2007 metų pradžios veikti universalioje neįgaliųjų reabilitacijos ir integracijos informacinės sistemos duomenų bazėje. Kompiuterinėmis šios programos laikmenomis bus aprūpintos savivaldybės, socialinių paslaugų įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, kitos tarnybos;

17.8. organizuoti lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugų teikimą visose apskrityse – įsteigti 112 lietuvių gestų kalbos vertėjų etatų;

17.9. pasiekti, kad 2008 metais vienas lietuvių gestų kalbos vertėjas teiktų paslaugas vidutiniškai 70 kurčiųjų, o šių paslaugų prieinamumas kurčiųjų asmenų gyvenamojoje vietoje padidėtų 43,25 procento;

17.10. parengti 2005–2008 metais 69 profesionalius lietuvių gestų kalbos vertėjus, turinčius aukštąjį išsilavinimą.

18. Šios Programos įgyvendinimo priemonės ir laukiami rezultatai pateikti priede.

Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų
paslaugų
teikimo 2005–2008 metų programos
priedas

**LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS VARTOJIMO IR VERTĖJŲ PASLAUGŲ TEIKIMO 2005–
2008 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS**

Priemonės pavadinimas	Įvykdymo terminas (metai)	Atsakingi vykdytojai	Preliminarus lėšų poreikis (tūkst. litų)					Laukiamas rezultatas
			iš viso	2005 metais	2006 metais	2007 metais	2008 metais	
1. Plėtoti lietuvių gestų kalbos tyrimą, leksikos ir gramatikos pavyzdžių kaupimą:			išlaidoms – 860	210	230	230	190	
1.1. Rengti ir leisti aiškinamąjį lietuvių gestų kalbos žodyną	2005–2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerija	išlaidoms – 330	90	80	80	80	bus parengtas ir išleistas aiškinamasis lietuvių gestų kalbos žodynas (spausdintas, kompiuterinėje laikmenoje, vaizdajuostėje), sukaupta 8000 lietuvių gestų kalbos pavyzdžių duomenų bazė
1.2. Rengti lietuvių gestų kalbos tyrėjus	2005–2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerija	išlaidoms – 80	-	40	40	-	bus parengtas vienas lietuvių gestų kalbos lingvistikos specialistas
1.3. Rengti ir leisti teminius lietuvių gestų kalbos žodynus	2005–2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerija	išlaidoms – 330	120	70	70	70	bus parengti ir išleisti 8 teminiai lietuvių gestų kalbos žodynai (spausdinti, kompiuterinėje laikmenoje, vaizdajuostėje)
1.4. Parengti ir išleisti lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlį (kompiuterinėje laikmenoje ir vaizdajuostėje)	2005–2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerija	išlaidoms – 120	-	40	40	40	bus parengtas lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis (kompiuterinėje laikmenoje ir vaizdajuostėje)
2. Plėtoti kurčiųjų švietimo paslaugų kokybę:			išlaidoms – 1340 turtui įsigyti – 400	390 -	410 144	295 256	245 -	
2.1. Sustiprinti mokyklų	2005–2008	Lietuvos invalidų	išlaidoms – 370	160	70	70	70	bus parengta 12 specialiųjų

kurtiesiems metodinę bazę	metai	reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerija						mokymo priemonių ir metodinės rekomendacijos mokytojams, 280 kurčiuosius mokančių mokytojų, 10 lietuvių gestų kalbos vertėjų tobulins gestų kalbos mokėjimo įgūdžius
2.2. Sustiprinti socialinių paslaugų įstaigų metodinę bazę	2006– 2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos kurčiųjų draugija	išlaidoms – 90	-	30	30	30	bus patobulinti dirbančių socialinių paslaugų įstaigose lietuvių gestų kalbos vertėjų praktiniai įgūdžiai, 2 kartus per metus vyks kursai, bus išmokyta 90 asmenų
2.3. Įrengti lietuvių gestų kalbos mokymo kabinetus kurčiųjų mokyklose	2006– 2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerija	išlaidoms – 50 turtui įsigyti – 256	- -	50 -	- 256	- -	bus įrengta 10 lietuvių gestų kalbos mokymo kabinėtų kurčiųjų mokyklose
2.4. Įrengti lietuvių gestų kalbos mokymo kabinetus kurčiųjų reabilitacijos centruose	2006– 2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos kurčiųjų draugija	išlaidoms – 40 turtui įsigyti – 144	- -	40 144	- -	- -	bus įrengti 5 lietuvių gestų kalbos kabinetai kurčiųjų reabilitacijos centruose ir vienas lietuvių gestų kalbos leksikos ir gramatikos tyrimo kabinetas Lietuvos kurčiųjų draugijos Surdologijos centre
2.5. Rengti ir leisti mokymo priemonės lietuvių gestų kalba	2005– 2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos kurčiųjų draugija	išlaidoms – 525	170	115	120	110	bus parengta ir išleista 16 vaizdajuosčių lietuvių gestų kalba, parengtos mokymo programos, išmokyta 30 specialistų vesti lietuvių gestų kalbos mokymo kursus; parengti 8 leidiniai – lietuvių

								gestų kalbos mokymo vadovai, skirti girdintiems arba apkurtusiems suaugusiesiems mokytį
2.6. Mokyti tėvus, auginančius kurčius vaikus, ir lietuvių gestų kalbos vartotojus lietuvių gestų kalbos	2005–2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos kurčiųjų draugija	išlaidoms – 135	60	25	25	25	bus rengiami lietuvių gestų kalbos kursai girdintiems ir apkurtusiems gestų kalbos vartotojams (kasmet po 6 kursus), mokoma 200 vartotojų (šeimos narių, socialinių paslaugų įstaigų, policijos, greitosios pagalbos darbuotojų)
2.7. Mokyti lietuvių gestų kalbos girdinčius jos vartotojus	2006–2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerija	išlaidoms – 140	-	80	50	10	bus parengta girdintiems vartotojams lietuvių gestų kalbos pagrindų vizualinė mokymo programa, kuri bus pateikta interneto svetainėje; kompiuterinėmis šios mokymo programos laikmenomis bus aprūpintos 60 savivaldybių, 10 apskričių, socialinių paslaugų, kitos įstaigos
2.8. Rengti lietuvių gestų kalbos vertėjus	2005–2008 metai	Švietimo ir mokslo ministerija						iki 2008 metų bus parengti 69 lietuvių gestų kalbos vertėjai
3. Plėtoti lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugas kurtiesiems ir didinti šių paslaugų prieinamumą:			išlaidoms – 5557 turtui įsigyti – 495	700 -	1315 230	1562 180	1980 85	
3.1. Teikti ir plėtoti lietuvių gestų kalbos vertėjų centro paslaugas kurtiesiems Klaipėdos apskrityje	2005–2008 metai	Klaipėdos apskrities viršininkas	išlaidoms – 1050 turtui įsigyti – 70	190	246 40	289 15	325 15	bus teikiamos ir plėtojamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, paslaugas teiks 12 vertėjų, dirbančių gestų kalbos

								vertėjų centre
3.2. Teikti ir plėtoti lietuvių gestų kalbos vertėjų centro paslaugas kurtiesiems Panevėžio apskrityje	2005–2008 metai	Panevėžio apskrities viršininkas	išlaidoms – 934 turtui įsigyti – 70	150	300 40	223 15	261 15	bus teikiamos ir plėtojamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, paslaugas teiks 9 vertėjai, dirbantys gestų kalbos vertėjų centre
3.3. Įsteigti lietuvių gestų kalbos vertėjų centrą, teikti ir plėtoti gestų kalbos vertėjų paslaugas kurtiesiems Šiaulių apskrityje	2005–2008 metai	Šiaulių apskrities viršininkas	išlaidoms – 834 turtui įsigyti – 70	150	200 40	223 15	261 15	Šiaulių apskrityje bus įsteigtas lietuvių gestų kalbos vertėjų centras, nuolatinės gestų kalbos vertimo paslaugas apskrityje gyvenantiems kurtiesiems teiks 9 vertėjai, dirbantys gestų kalbos vertėjų centre
3.4. Teikti lietuvių gestų kalbos vertėjų paslaugas kurtiesiems Telšių apskrityje	2005–2008 metai	Telšių apskrities viršininkas	išlaidoms – 297 turtui įsigyti – 25	40	76 10	76 15	105	bus teikiamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, paslaugas teiks 4 vertėjai, dirbantys apskrities viršininko administracijoje
3.5. Teikti lietuvių gestų kalbos vertėjų paslaugas kurtiesiems Tauragės apskrityje	2005–2008 metai	Tauragės apskrities viršininkas	išlaidoms – 226 turtui įsigyti – 25	40	55 10	55 15	76	bus teikiamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, paslaugas teiks 3 vertėjai, dirbantys apskrities viršininko administracijoje
3.6. Teikti lietuvių gestų kalbos vertėjų paslaugas kurtiesiems Utenos apskrityje	2005–2008 metai	Utenos apskrities viršininkas	išlaidoms – 276 turtui įsigyti – 25	40	55 10	76 15	105	bus teikiamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, paslaugas teiks 4 vertėjai, dirbantys apskrities viršininko administracijoje

3.7. Teikti lietuvių gestų kalbos vertėjų paslaugas kurtiesiems Alytaus apskrityje	2005–2008 metai	Alytaus apskrities viršininkas	išlaidoms – 282 turtui įsigyti – 25	25	76 10	76 15	105	bus teikiamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, paslaugas teiks 4 vertėjai, dirbantys apskrities viršininko administracijos socialinių paslaugų centre
3.8. Teikti lietuvių gestų kalbos vertėjų paslaugas kurtiesiems Marijampolės apskrityje	2005–2008 metai	Marijampolės apskrities viršininkas	išlaidoms – 232 turtui įsigyti – 25	25	55 10	76 15	76	bus teikiamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, paslaugas teiks 3 vertėjai, dirbantys apskrities viršininko administracijoje
3.9. Teikti lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugas kurtiesiems kurčiųjų socialinės reabilitacijos centruose	2005–2008 metai	Lietuvos invalidų reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos kurčiųjų draugija	išlaidoms – 274	40	54	72	108	bus teikiamos lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos kurtiesiems Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centruose ir Surdologijos centre, paslaugas teiks šiuose centruose dirbantys 6 vertėjai
3.10. Teikti ir plėtoti lietuvių gestų kalbos vertėjų centro paslaugas kurtiesiems Vilniaus apskrityje	2006–2008 metai	Vilniaus apskrities viršininkas	išlaidoms – 2042 turtui įsigyti – 100	398 -	506 30	614 30	686 40	bus teikiamos ir plėtojamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, bus įsteigta 16 naujų lietuvių gestų kalbos vertėjų etatų, paslaugas teiks 32 vertėjai, dirbantys gestų kalbos vertėjų centre; 2008 metais bus įsigyta garso ir vaizdo įranga, skirta konferenciniam

								lietuvių gestų kalbos vertimui
3.11. Teikti ir plėtoti lietuvių gestų kalbos vertėjų centro paslaugas kurtiesiems Kauno apskrityje	2006–2008 metai	Kauno apskrities viršininkas	išlaidoms – 1696 turtui įsigyti – 60	289 -	379 30	469 30	559 -	bus teikiamos ir plėtojamos nuolatinės lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos apskrityje gyvenantiems kurtiesiems, bus įsteigta 15 naujų vertėjų etatų, paslaugas teiks 26 vertėjai, dirbantys gestų kalbos vertėjų centre
Iš viso			išlaidoms – 10505 turtui įsigyti – 895	1989 -	2642 374	2774 436	3102 85	
Iš viso			11400	1987	3016	3210	3187	
